

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос Макъ

1923-рэ ильсүүм
пътханы
кынчелжээжээсүү кынчлакын

№ 160 (22369)

2021-рэ ильс

МЭФЭКУ

ЮНЫГЬОМ и 2

ОСЭ ГҮЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
КЫХЭТЫУТЫГХЭР ҮКИ
НЭМҮКИ КҮЭБАРХЭР
ТИСАЙТ ИЖҮГҮӨТЭШТХ

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаам и Правительствэ игъээст

ЕджэпЛакЛэхэр къызэЛуахыгъэх

Тыгуасэ, шэнэгъэм и Мафэ, Адыгеим гъесэнэгъэ зыщарагъэгъотырэ еджэплилту кыышызэуахыгь — нэбгырэ 1100-рэ зычэефэшт лицеен N 34-рэ (къ. Мыеккуапэ) нэбгырэ 250-мэ ательятэгъэ еджаплэмрэ (псэуплэу Ханскар).

Ильссыкіэ еджэгъум ехъулэу къэлэцыкхэм афэгушонен Урысие Федерацием и Къэральгъо Думэ идепутатэу Хансаныкъо Мурат, Адыгэ Республикаам гъесэнэгъэмрэ шэнэгъэмрэкіэ иминистрэу Кіэ-

шхъваэу Сергей Дрокинир, Урысие Федерацием и Къэральгъо Думэ идепутатэу Хансаныкъо Мурат, Адыгэ Республикаам гъесэнэгъэмрэ шэнэгъэмрэкіэ иминистрэу Кіэ-

рэшэ Анзаур, МКъТУ-м иректоэр Къуижъ Саидэ, къалэу Мыеккуапэ имэр ишшэрэлхэр зыгъецкіэрэ Сергей Стельмак үкіи ны-тыхэм ашыщхэр.

Лицеен N 34-м чэсхэм, къэлэгъаджэхэм, ны-тыхэм закынфигъазээ Адыгеим и Лышхъэ къызэрхигъэцгъэмкіэ, къэлэцыкхухэр дэгъоу еджэнхэмкіэ үкіи лъэныкъо пстэхэмкіи хэхъоныгъэ ашынымкія ящиковь амалхэр зэкія ялэх.

«Къэлэцыкхухэм еджэнхэмкія ящыклагъэр зэкія ялэним, гъесэнэгъэ тэрээ зэрэгъягъотын мэхъянэшхо зэрилэр зэкіхэмти тэшіэ. Хэгъэгум и Президентэу Владимир Путиным къызэриягъэмкіэ, еджаплэм гъесэнэгъэ Ѣыззэрагъягъотын унагъом имызакъо, хэгъэгумкіи мэхъянэшхо илэу щыт. Хэхъоныгъэ тшынны пае уахътэм диштэрэ гъесэнэгъэ дэгъу ятмыгъэгъотымэ, зи къыддэхъун тлэкыщтэл. Арышь, тапэкли Адыгеим Ѣылсэурэ къэлэцыкхухэр пэлч гъесэнэгъэ дэгъу егъэгъотыгъэним пае тфэлэцкыщтыр зэкія тшэшт», — къыхигъещигъ Къумпыл Мурат.

(Икіэух я 3-рэ н. ит.)

Зигъо Йофыгъу

Мэхъанэ зиIэ проектышху

«Культурэ пхэльэу зыгъас!» зыфиорэ джэпсальэр зылъапсэу ыкIи культурэр къэлэтыжыгъэнээр, ныбжыкIэ плуныгъэр ашкIэ гъэпытэгъэнээр ишшэрыль ыкIи имурад шыхыаI **проект-программэу «Пушкинская карта»** зыфиоу Адыгеим къэсыгъэм.

Зигъо ЙофыгъомкIэ тыгъусэ — шышхъэум и 31-м — АР-м икъэралыгъо филармоние пресс-конференции щызэхашгъагь. Аш хэлэжагъэх АР-м культурэмкIэ и Министерствэ илошихъэх, культурэ учреждениехэм къарыкIыгъэхэр, нэмыкI министерствэхэм яллыклохэр, журналистхэр.

Пресс-конференцием гүшүээгъэзгээтийгээ зигъо ЙофыгъомкIэ къышшишыг Адыгэ Республикаем культурэмкIэ иминистрэу Аульэ Юрэ Шумафэ ыкъом. Проектэу «Пушкинская карта» зыфиорэр къыткIэхъухъэрэ лээужыкIэм культурэ ин хэлхъагъэенным фэлажьэу зэрээгэпсыгъэр аш ипсалэ ѢыкIигъэтхъигъ. НыбжыкIэхэр уахтэм диштэу тъяныкуюбакэл плынхэр Урысыем и Президентэу В. В. Путиниым мэхъанэшо зэритыгъэу зэрэщтым, культурэ инирэ шэнэгъэе куурэ зиIэ ныбжыкIэхэр лъэшэу хэгъэгум зэрэшкIагъэхэр къэлэхъэтхъэу ыкIи, мы проект-программэр мы гухэльым зэрэфлэжъэштыр министрэу Аульэ Юрэ къыуагь.

Проектэу «Пушкинская карта» зыфиорэр Іоныгъом и 1-м къышегъэжъагъэу атлупши ыкIи программэр тыйдэки ѢыкIигъэм зэфэдэу ѢыкIигъащыгъ. Мы гушысэр зигукъэкIыр ыкIи игоу зильегъугъэр Урысыем и Президентэу В. В. Путиниэр ары. Мыш фэдэ картэр анахъеу зытгээгэпсыхъагъэр ыкIи зыгъэфедэн зылъекIыщхэр ильэс 14-м къышегъэжъагъэу ильэс 22-м нэс зыныбжь еджакIохэмрэ студентхэмрэ арыр.

Къэралыгъо Урысыем цыф лъэпкыбэр зыщизэдэпсэухэрэ, ахэм язэгурьоныгъэ-

зэрэлжтэ, яакыл, шэнэгъэ, культурэ (анахъэу ныбжыкIэхэм) аш агъэпйтэ. Урысыем ыкIи аш исубъект пэччы янбжыкIэхэр культурэ шэпхэе иным итхэу, гъэпсыкIэ-шыкIэ дэгъухэр ахэлхъэу, Ѣынэгъэе лъяныкуюбамкIэ шэнэгъэхэр агъотынхэмкIэ, программэу «Пушкинская карта» зыфиорэр зыкIэзгээшьыкъэжьыштэу гүгъапIэ Ѣыл. Аш елъытыгъэу, «чыр цынээ къауф», ныбжыкIэхэм ящиkIэгъэ культурэр, плуныгъэ-гъэсэнэгъэ икъур агъотынхэмкIэ, мыш фэдэ къэралыгъо еклоллакIэм — проект-картэм ипрограммэ пхырышгъэнэл лъэшэу ишшуагъэ къеклон, гушиkIэкIэ тэрэзи, шынэгъэпсыкIи, акъылы, гъэсэнгыи игъорыгью агъотыщих. Культурэ пространствэ иным аузэ еж ныбжыкIэхэр хэуцоштых, гушиkIэкIэ тэрэзи, шынэгъэпсыкIи, акъылы, гъэсэнгыи игъорыгью агъотыщих. «Еж картэм зэлъашэрэ усэ-клохуу, цыф лъэпкыбэм зэдьре — А. С. Пушкиним ыцIэ проектын зэрэфаусыгъэм къыгхэти (зыныбжыкIэ аш еклоллакIэм) къызэкIагъэхъян аль-кышт. Картэм изеклон-гъэфедэн пае, мы ильэсэмкIэ хабзэм аш сомэ мини З хэти къыфыргъахъ; а ахьщэр зэкIэ — мы ильэсэм ыкIем нэс, еджакIохэм ыкIи студентхэм шуагъэх эхэлхэу, якультурэ къялэтэу, хагъахъоу, ягульти агъечанэу, культурнэ юфхъэбзэ зэфэшхъяфхэу — къэгъэльзэгъонхэр, концертхэр, спектаклэхэр, музей экспозицияхэр зэрэзрагъэльзэгъущтхэм апагъекIодэн фае. Картэр еж нэмыкI ыгъэфедэшьущтэп.

Культурэ пространствэ иным аузэ еж ныбжыкIэхэр хэуцоштых, гушиkIэкIэ тэрэзи, шынэгъэпсыкIи, акъылы, гъэсэнгыи игъорыгью агъотыщих. «Еж картэм зэлъашэрэ усэ-клохуу, цыф лъэпкыбэм зэдьре — А. С. Пушкиним ыцIэ проектын зэрэфаусыгъэм къыгхэти (зыныбжыкIэ аш еклоллакIэм) къызэкIагъэхъян аль-кышт. Картэм изеклон-гъэфедэн пае, мы ильэсэмкIэ хабзэм аш сомэ мини З хэти къыфыргъахъ; а ахьщэр зэкIэ — мы ильэсэм ыкIем нэс, еджакIохэм ыкIи студентхэм шуагъэх эхэлхэу, якультурэ къялэтэу, хагъахъоу, ягульти агъечанэу, культурнэ юфхъэбзэ зэфэшхъяфхэу — къэгъэльзэгъонхэр, концертхэр, спектаклэхэр, музей экспозицияхэр зэрэзрагъэльзэгъущтхэм апагъекIодэн фае. Картэр еж нэмыкI ыгъэфедэшьущтэп.

итамыгъэ хэхыгъэу, узыкIырь-плынэу — 1-эдэбымкI, къера-рымкI, творчествэмкI ар зэрэшьсэшшур», — къыуагь Аульэ Юрэ. КультурэмкI министрэм иапэрэ гуадзэу Ольга Гавшинар картэм ишьо-теплэ, зэрэбгэфедэшт шыкIем уасэ афишэу къэгушыгъагь.

Сыдэуштэу картэр зэбгээгъотышта?

Картэр зэрратыхэрэ ильэс 14 хуульхэр ыкIи ильэс 23-м нэмыссыгъэхэр арых.

Картэр уиIэ хууным паекI, порталэу «Госуслуги» зыфиорэм ухэуцон ыкIи пцI, пльэ-къуацI, уятацI, уныбжь, узшэд-джэрэр ябгъэшшэн (птхин) ыкIи а зэкIэм яшынхъяфхэу МФЦ-м къышынхъятын фае. Ятлонэрэ лъэбэкъур — онлайн шыкIем тетэв, приложение «Госуслуги. Культура» къытхэхынныр ыкIи виртуальнэ картэр къыдэбгээхъяныр. Аш сомэ мини З-р ильышт, бгъэфедэнэу. НэмыкIэуи пластик картэр «Почта-Банк» зыфиорэр къутамэм ю-

ныгъом и 1-м къышегъэжъагьэу мы ильэсир екIыфэ нэс къышызэкIэбгъэхъан пльэкIыщт. Нэбгырэ пэпчь ежь ышхъэ паекI ар егъэспы, нэмыкIым къыфыдэхъиу Ѣытэп, ар — документ; цыф (зыер) къе-ушыхъаты, юфхъабзэу уздэ-къягъэм ишыкIагъэм, Ѣяогъэлъэгъу.

АдыгеимкIэ уздэкIон пльэкIыщтыр

ТиреспубликэкI мы программэ джырэкIэ хэлажьэхэрэ учреждении 5, ахэр техническэ амалхэр — онлайн-щакIэмкI билетхэр ызгъэкIынхэ зыльэкIыщхэр арых. АР-м икъэралыгъо филармоние, Къэралыгъо Академическэ ансамблэу лъэпкь къашьомкI «Налмэсир», лъэпкь оредымрэ ыкIи къашьомрэкI Адыгеим и Къэралыгъо ансамблэу «Исламыр», АР-м и Лъэпкь театрэу С. Цэим ыцIэкI Ѣытэп ыкIи Урыс къэралыгъо драмтеатрэ.

ДжырэкIэ Лъэпкь музеир гъэцэкIэжьын инхэр зэрэшь-клохэрэм елъытыгъэу программау «Пушкинская карта» зыфиорэм хэуцуагьэл. Ау министрэм къыхигъэшьгэ, чаныгъэ-сэнау-шыгъэ зыхэльхэ ныбжыкIэхэр Іоныгъом и 2-м «Налмэсир» иунэшо ѢыкIошт зэхэт концертэу «Кунаки» зыфиоу Кубанске къэралыгъо хорынэр Адыгеим и Къэралыгъо Академическэ ансамблэу «Налмэсир» зыхэлажьэхэрэм еплынхэ зэрэлжэхъытэр, тапэки — артист инхэр тиIэхэм яконцертхэу Адыгеим ѢыкIоштхэри къызэржэхэрэр.

Ары. Уегупшысэмэ, проектэу «Пушкинская карта» зыфиорэр ежь ныбжыкIэхэмкI, ны-тыхэмкI, обществэр псыхэгъэ-нимкI шуагъэ къэзытиу Ѣыт.

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Хэдзынхэр-2021-рэ

Къуижъ Сайдэ Казбек ыпхъур – МКъТУ-м иректор, къалэу МыекъуапэкІЭ зы мандат зиІЭ хэдзыпІЭ коеу N 14-мкІЭ Адыгэ Республика и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатынымкІЭ кандидат

Адыгэ Республика́м и Къералы́го Совет – Хасэм идепутатхэм яхэдзын республикэмкэ анахь мэхъян зи́лэхъугъе-шагъэхэм аащыц. Зэнэкъокуны-гъэмкэ шапхъэхэр нахь лъагэ зэрэхъухэрэм ыпкъ къиклэу политикэ партие-хэри кандидатхэу къагъэлъэгъоцтхэм якъыхэхын нахь яшынпкъэу екluаллэхэхъугъэ. Зилюф хэшыкыышхо фыизилэ, республикэм изэхъокыныгъэхэмкэ зишыуагъэ къэзыгъэклон зыльэкыищ цыфхэм аналэ нахь атырадзэ хъугъэ.

Адыгейим ихэбзэгъяуцу къулыкъухям ядепутатхэм яхэдзынкэ политики юфтьхабзэхэм ахэлжайхэрэм зэу аащь С. К. Къуицьыр.

С. К. Куйжыр.
Күйжъ Саидэ къалэу Мыекъуапэ дэт
еджап!эу N 3-р къуухыгъ. Апшъэрэ
гъесэнъяа зэригъяотыгъ, дэгүү дэдэу
къуухыгъ университетыр сэнхъяатэй

«Математика, информатика, вычислительная техника» зыфиорэмкэ.

1995-рэ ильээсүм къыщуулагчай Мыекъопе къэралгъо технологическэ университетимд йоғ щешіл. Исенхъяят хэхъонымкіэ чээзыүхэр зэкіэ зэпичыгъяж: кафедрэм иаассистенттэй риғажыбы, университетым иректор Іенатіл нэсыгъ, физикэ-хисап шлэнгийхээмкіэ кандидат, экономикэ шлэнгийхээмкіэ доктор.

МКъТУ-м иректорэү зэрээчтэм даклоу Краснодар краимэр Адыгэ Республика-мэр яапшьэрэ еджак! Эхэм яректорхэм я Совет итхъаматэ игуадз, Адыгэ Республика-м и Лыашхъэ дэжь щизэхэшгээ Советэү апшьэрэ гъесэ-ныгээм, наукэм ыкы научнэ-техническэ политикэм ялофыгъохэм афэгъезагъэм итхъаматэ игуадз, Урысыем и МЧС и Гъэлорышлэнэ шхъба-аэу Адыгэ Республика-мэр яапшьэрэ еджак!

ликэм щылэм щызэхащэгъэ Обществен-
нэ советым итхъаматэ игуадз.

С. К. Къуижым илофшэнкэ гъэхъагъэу илэхэм апае тынхэр ыкни щитхүүцэхэр бэү кынфагъэшьошаагъэ.

«Республикам ихэхьоногъэк! Эмхъяншхо зиэ лъэнкыуабз щыл: псыольэшыныр ыкки зеконыр, экологиер ыкки псаунгъэр къэухумэгъенныр. Гъэсэнгъэр дэгью зэхэщаагъэхумэ, а пстэуми псынкіеү хэхьоногъяашышт». — ело Къуийж Сайдэ.

ашыңғы”, — етпейді Санде.

С. К. Күйікжым икандидатурә хәдзинәм кызылхалытъэрәр гэсэныгъэм үльзенүкъоктэ шэныгъезу ыккі амалеү иләр зеккәл республикәмәрә ащ үшіпсөухәрәмра ағиғ-элорыштанхәм дай.

Цыфхэм уишүағъе ябгъэкынэу уфа-
емэ – уипшъэрэлдь фашъыпкъ!

Ылкы хэмүльэв къыхаталы

Үахътэр ыкIи тхакIор

Лъэцэр Вячеслав игупшысэ дунай

цэр Вячеслав идетектив романхэй: «Южный крест» (Майкоп, 2000), «Лавина» (Майкоп, 2001), «Операция «Оборотень» (Майкоп, 2002), «Бархатный сезон» (Майкоп, 2003) зыфилохэй ильяс зэкіелььыкIохэм ытхыгъэхэм къащыриотыкIыгъ. Тхаклом ипроизведениехэм ятематикэ ыкIи къэтыкIэ-къилютыкIэ шапхъэ хъугъэ-шIэгъэ шыныпкъэр – криминал жанрэй ары албан-сэр. В. Лъэцерым гъэшIешхо илэнэү хъугъэп – ильяс 61-рэ хъугъэ къодыреу идунай ыуухыгъ. Ау мы охьте кIэкIым ащ бэригъэфэн ыльэкIыгъэр.

Зы гъашIЭ хэти иIэр

Цыфыр тlo къехъурэп, бэмэ аш гу лъамытэми, зы гъашлэхэти илэр ыкын ар урыклемыгъожьэу, зэрэбгъэшлэцтим уимафаэ, уиильэс пэпчъ фэбгъэлорышлэшүн фае, джащыгъум пкэнчъэу ушылагъэп.

Лъэцэр Вячеслав Щам-
судин ыкъор Йоны-
гъом и 2-м 1952-рэ
ильэсүм Туцожь рай-
оным итыгъэ къуаджэу
Къэзэныкъуае къы-
щыхъугь. 1970-рэ ильэс-
үм Едэпсыкъое гурьт
еджанIэр къыухыгь.
1970 – 1973-рэ ильэсхэм
гъунэпкъэ ухъумэкIуа-
дзэхэм къулыкъур
ашихыгь. 1973-рэ
ильэсүм къышегъэ-
жъагъэу 1977-рэ ильэс-
үм нээ СССР-м МВД-

мкІЭ иапшъэрэ еджа-
пІэу Горькэм дэтым
щеджагь, апшъэрэ
юридическэ гъэсэны-
гъэ зэригъэгъотыгь.
Ильэс 25-м ехъум хэ-
гъэгу кІоцI ЙофхэмкІэ
органхэм къулык'ур
ашишЫгь, оператив-
нэ-пэцэ составым хэ-
тэу ІэнэтIэ зэфэшь-
хъафхэр ыгъэцкIа-
гъэх. Пенсием зэкЮ
ужым, ООО «Мир
центр» зыфиIорэм
юрисконсультэу иIагь,
ащ готэу хъызмэт Йоф-
хэмкІэ унэе юридиче-
скэ ЙофшIэныр дихьы-
щтыгь. Милицием хэ-
тэу Йоф зишIэгъэ ильэс-
хэм шыIэныгъэ опы-
тышхор къыратыгь,
ащ литературунэ сэнау-
щыгъэр къызыхэхъо-
жым, тхэн-гүпшысэ-
ним, творчествэм за-
фигъэзагь. НитIум
альэгъурэм, гукІэ зэ-
хишIэрэм гүпсэфыгьо
къыратыжыщтыгъэп,
джашыгъум, ручкэмрэ
тхъапэмрэ къышта-
гъэх. КъэIогъэ-Йожы-
гъэу къодьеу щимы-
тэу, шыIэныгъэ льэпс
куу зиIэхэ хъуగъэ-ШIа-
гъэхэр ІэубытыпIэ
ишЫххэзэ, а зэкІэ гукІэ

бэрэ-бэрэ ыпщыжъэу
къыхэкІыгъ, шІоигъом
тхакІоу Лъэцэрыр
лъыІасыгъ.

Шыпкъэр ащыгъэунэфыгъ

Ежь авторым ыгүи ылпси ит-
хылпхэм зэрахигощагъэм ишы-
хьат Лъэцэрым пасэу ишылэн-
гъэ зэриухыгъэр. Цыфхэм агу
жъалымыгъэ мэштошхоу къи-
тэджэгъаягъэр зэтэлэжгэйэн зэ-
рэфэягъэмкэ, «Мардж!» къа-
шишыгъ ироманхэмкэ тхаклом,
шыкур. Щылаклэри хэгъэгушхоу
Урысыеми, Адыгейми, нэмыхи
субъектхэми ашызэтэуцожы-
гъэу, алэ хэти зэклэдзагъяу,
шылаклаклэм игъэлсын хэлажжэх.

шылтактам и вэгсын хэлжэвх.
Къэрэмыхууж ныбжы аш
фэдэе плътир-жээр тхъамыклагь!
«Цыфыр ѿылэнэу арыба къы-
зыккэхъурэр» ылоу, Лъэцэр
Вячеслав игупшысэ дунай зафэу
ыгъэлорышагь. Земан Ѣечигъое
гуштэгъуаеу текыгъэм инэпэе-
плъых мы романиплъир; тиблэ-
кыгъэ нэшхъэй къизыготыкы-
гъэх.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Иягъэу къакIорэр гъунэнчъ

Непэр щыныгъэу тызыхэтим наркоманиер анахь гумэкыгъоу тызэутэкыхэрэм аышш хъугъэ. Аш ыпкъ кыккыкъе унагъохэр зэбгырэзых, цыфым ипсауныгъэ зэщекъо, шэн дэйхэр кыхафэхэ мэхъу.

Наркотикхэм апышагъэхэм яофыгъохэр непэ гумэкыгъо шхъялэу республикэм ыпашхъэ итхэм ащищ. Мыщ епхыгъэу юф зышээрэ ведомствэхэр зэгъусэхэу, обществэр, ны-тихэр къыхагъэлажьэхээз, гумэкынъом идэгъэзыжын икьюу зэрэпильтийнхэ, аш пае пешорыгъэшь юфтыхъабзэхэр нахыбэу зэхажэнхэ зэрэфаер АР-м и Лышхъэу Күумпыйл Мурат къыки-Сэтхъынъ.

хэбзэнчьеу республикэм къыщь рямыгъэгъеклокыгъэнэр ары.

Цыфхэр наркотикхэм апышагъэхэ зэрэхъухэрэр нахыбэу къызхэкыирэр миграцием епхыгъэхэ яофыгъохэр, зышагъэшьнэхэрэ учреждениехэу тиреэ публике итхэр, Интернетын сайтхэр къызынфагъэфедэхээ наркотикхэр хэбзэнчьеу къызэрэрагъэклокыхэрэр, наркоти зыхэль уцхэр къызэрэагъэ къыхэрэр арых. Наркотикхэм

Республикэм и Лысьхъэ министерствэхэу, ведомствэхэу псауныгъэм икъеухъумэн, гъэсэнэгъэм, культурэм, спортым афэгъэзагъэхэм, къэбар жүгъэм иамалхэм пишэрыль афишыгъ ныбжыкIэхэр наркоманием пышагъэхэ мыхъунхэмкIэ язэдэлжэкъэнэгъэ нахь агъэлъэшиныэу. Социальн псэуальэхэу ашыгъэхэм е агъэцкIэжыгъэхэм спорт, культура юфтьхъебзэ гъешэгъонхэр ацызэрханхэ зэрэфаем анаэ тираригъэзгэль.

*АР-м гъесэныгъэмрэ шИЭ-
ныгъэмрэкІэ иминистрэу
КІэрэш Анзаур бэмышиГэу
щыГэгээ зэхсэыгъом
кызыэрэщиIугъэмкІэ, рес-
публиком иучреждениехээ*

Наркоманиер уз хыльэу щыт, аш тиньбжык! Абэ зэрек! Одыл! Эрэр хэтк! И шъэфэп. Къытк! Эхъухъэрэ л! Эужхэр аш щыгъумэгъэнхэм, цыфым ипсауныгъэ зэраг езыхыщт шык! Эхэр щыгъэзыгъэнхэм афэши къэралыгъо мэхъянэ и! Эу мы! Офыгъом ек! Ол! Эгъэн фае.

гъэсэнүгъэ языгъэгъо-
тыхэрэм кІэлэджсакІохэр
наркотикхэм аныщаагъэ
мыхъунхэмкіэ пешІоры-
гъэшт Іофтхъабзэхэр
ренэу аицээрэхъэх. Іоф-
тхъабзэу «Урысыем икІэ-
лэцІыкІухэр» зыфиІорэм
къыдыхэлтыгъэштэу кІэлэ-
цІыкІухэмрэ ныйжсыкІэ-
хэмрэ наркотикхэр къыз-
фамыгъэфедэнхэм тегъэ-
псыхъэгъэ Іофтхъабзэ 930-
рэ республикэм мэлтыльфэ-
гъум щызэрэхъагъ. Аиц
хэхъэх десэ шхъэихыхъэгъэ-
хэр, спорт зэнэкъохуухэр,
цЫфхэр жэуугъэу зыхэ-

лэжсээрэ нэмүүк! *Иофтхьа-бзэхэр. КIэлэеджээк! 50 мин 50 фэдиз а Иофтхьа бзэхэм ахэлдэжсэагүй.*

Наркотикым пыщагъэ хүннэ
зылтэйкъицхээ кіэлэцькүхэм
якъяхгээшынки республикэм
гъэсэнгъээмкэ иучреждениехэм
юф гъэнэфагъэ аацызэрхъэ.
Кіэлзеджаклохэмрэ студент-
хэмрэ социальнэ-психологиче-
скэ тестхэр арагъэкхү.

Урысыем ишъольырхэм афэдэу, тиреспублики синтетический наркотикхэу «спайс», «соль» зыфaloхэрэм апышагьэхэм япчагьэ бэ щыхуугь. Мы мафэхэм нахыбэу агъэфедэхэрээр наркотик лъэпкъэу, синтетикэ зыхэль веществуо «соль» зыфалорэр ары. Үпэкіе щыга-

Арышь, мы мафэхэм ар нахьын бэү агъэфедэ. Сыд фэдэр наркотики пкьышьолым иягынекы, ау «спайсыр» зэклем анах дэй. Мыр зыгтэхъязыр хэрэм химическе вещества куяч!эхэр зэрахалхъэхэрэм ыпкь кыкыкылэ, цыфым зэрэүү фагъэм тетэу пкьынэ-лынэм щэнаутыр (интоксикациер) хэхэ. Пкьынэ-лынэм иукъэб зыжын псынк!эу земыгъа жъэк!э, клоцыр егъэфыкъо ык!э цыфым идунай ехъожын сэкъатэу къэнэ. Джащ фэдэр «спайсым» ыпкь кыкыкылэ бэмж ала зытырашэжжы.

Наркотикым пыщагъэхэм
Іетахъохэр мымакіеу ахтых
Мы гумэкыгъом къыпкыры
къыххэзэ, кіләццыкүхэр наркотикым щуюхъумэгъэнхэм фәш

A black circle with a diagonal slash through it is overlaid on a photograph. The photograph shows a large, detailed image of a marijuana leaf on the left, and on the right, there is a ruler and several different types of prescription medication, including white tablets and dark capsules.

! Наркомани-
ем епхыгъэ
● бзэджэшЦагъэхэм
ябэнүгъэнымкIэ
оперативнэ-лты-
хъун ыкIи пэшЮ-
рыгъэшь Юфтихъа-
бзахэр зэрахъах

Анахьэу аналэ зытырагъэтырэр наркотикхэр къыз-щырагъэкІокІы-хэрэ «каналхэр» зэфэшЫгъэнхэр ыкІи наркотик зы-хэль пкъыгъохэр хэбзэнчъэу рес-публикэм къышы-рямыгъэгъэкІокІы-гъэнэр ары.

Министерствээр зэгүүсэхэй наркотикхэм апшүүеклөгъянэм ехыгээ социалынэ рекламэмкэ Урысые шьольыр зэнэктокью «Тызэгүүсэу щылэнгэгээр къетэжъугъэуххум» зыфиорэм хэлэжьагъэх. Джащ фэдэу урысые тофтьабзэу «Хядэгъур зыщащэрэв къысали» зыфиорэр рагъякокыгыг. Межведомствен нэ зэхэубитэгээ оперативнэ тофтьабзэу «Дети России-2021» зыфиорэм хэлэжьагъэх. Тофтьабзэхэр анахьэу зыфэгъэхьыгъагъэхэр зыныбжь имыктугъэхэр наркотикхэм аштыхуумэгъэнхэр, ар уз щынагьоу зэрэцтыр агурыгъэлгъяныр ыкли наркотикир зыгъэфедэхэрэ Іэтахъохэр къыхэгъэшгъяэнхэр арых.

Наркоманиер уз хылылтэй щыт, аш тиныбжыкылабэ зэреклодыл! Эрээр хэткыи шьэфэп. Къыт-къэхъухъэрэ лээужжэр аш щы-ухумэгъэнхэм, цыфым ипса-уныгъэ зээрар езыхишт шы-къэхэр щыгъэзыгъэнхэм афэш къэралыгъо мэхъянэ илэу мы юфыгъом екдолтэгъэн фае. Шуагъэ къытэу аш пэуцужкыгъэним фэш! мыш епхыгъэхэ ведом-ствэхэр зэгъусэхэу, обществэр, ны-тыхэр къыхагъэлажжэхээз, гумэктыгъом идэгъэзыжын икъюу пылтынхэ, пэшфорыгъэш юфтхъабзэхэр нахьыбэу зэха-щэнхэ фае.

Гъэх «спайс», «марихуане» зыфэплоштхэр луигъэклотхи, ахэм ачып!э ар ихьагь. Ащ нэмыйк!эу «героини» нахь агъэфедэхэрэм аящц. Мы наркотикир лъэпкъ пчыагъэ мэхьу. Китайм къыра-щырэр полуисинтетическэклэ maklo.

Наркотик лъэпкъеу «соль» зыфалорэр къэгъотыгъошly, ыуа-сэки нахь пыут. Етланi мыш-дэжым анахь шъхъаэу къыхэб-гъещын пльэкъищтыр зэгъогого агъэфедэшт дозэр, ар грамм 0,30 хьюу, къызэрэрагъекокы-рэр ары. Ар зэрэгощыгъе шы-къэр бэмэ нахь ашлогупсэф. Джаш фэдэу «солыр» шыкъэ зэфэшьхъафхэмкэ агъэфедэ-шъу, епэмых, тутыным фэдэу-ешъох мастаки зыхальца.

наркокъулыкъум илофышІехэр еджапІехэм Kloхээз loфтхъэбза зэфэшхъафхэр афызэхашэх наркотикыр щынагъо зэрэшь тыр, ашт кызыдыхынхэ ыльээ кышт тхъамыклагъохэр кызыло тыкІхэрэ къэгъэлъэгъонхэм арагъэплых, къафалыатэх.

Хэбзэнхъэу наркотикыр къын зэрэрагъяклохырэм игумэкъын гъохэм общественностьюн ынаалтатырыагъэдзэным, цыфым ипсауныгъэкіе наркотикын ияյхъэу къаклорэр зэхягъэшьбын кыгъэним ыкын хэбзэухуумааны клохэм цыхъэу афаширэм зывын къегъэлтыгъэним афэшл АР-мийн хэгъэгу клоцл тохфэмкіэ и Министерстве епхыгъэ наркокүнч лыкъум иотделрэ АР-м гъэсэн ныгъэмрэ шлэнэгъэмрекіе

Редакцием къатхыхэрэр

ГъэшІэ гъогухэр зэфэшъхафых

«Остыгъэ нэфкэе ултыхъуагъэми», жыымэ зералоштыгъэу, гъэшэ къыхъэ зилэ цыиф бготынэп ар шолопсынклагъэу.

Щыэнагъэр һешу, псэ цыиклур льаплэ. Хэти бащэр щылагъэу къылошущтэп, ау къинэу ылъэгъухэрэр къыччыштых. Цыфым икъини, итхъагъу зэгъусэх, игъашэ гъогу щызэдитых, ау итхъагъо нах щэгупшэжыша, игукъаюхэр къышудэклюжых. Щыэнана цыиф, зышхъэшыгу уашор илъягъэу, гушголь мафэ нэмыхи къыфэмийуагъэу, щыэнана тхъэгъо зэпымычжыхыр инасыгъэу, щыэнана иныбжыхыкіэгъуми, ижжышхыи игъашэ гъогу ренэу псынклагъэу? Сэ слъегъугъэп ащ фэдэ цыиф, сицыклагъэп гукъа имыгъу, рэзэнгъэ заклекъимафэхэр къыхъыгъэу. Сыда шуула?

Тыцыфыш ары.

Дунэе дэхшхуу Тхъэ льаплэм къыгъэшыгъэу «чылыпсыкіэ» тызаджэрэм псэ цыиклукэ тышыщыш ары. Псэ цыиклур пэпчч акъыл ти!, тигупшиси, тищылаки зэтекъих.

Сэ сифилософэп, сиученэп, сицыиф къызэрклюу сиакыл къызэрихъкэ си-гупшихъхэр къисэтоукых нылэп.

Ильэсым иохтиллэу тэ цэхэр зыфетуусыгъэхэм, зэфэшхъафуу зызэрэзэблаххүрэм фэдэу, тэри, цыфым игъашэ изытет, Тхъэ льаплэм зэрэгъаф. Хэт иакъили, ищылаки ынаалэ тыргъэты, Тхъэшхори тиэлпыгъэу. Дунайм ихъагъошлагъохэр зэрээхъокхэрэм фэдэу, цыфым ищылаки, инасыни чылыпсыим щызэблехъух. Ары, гъашээр пцыусэп, цыфхэр ары пцыусхэр зыхэтхэр. Гъашээр жъалымэп, цыиф жъалымхэр бало-

ми. Гъашээр зыми ебгээшэн пльэкытэп. Нэрымыльэгъу-нэрыльэгъу, хялэмэтэу зэхэль; еми шуми ягъогупэ щыгыгъ, узи-иэзэгъу зэлокэ, дэйй-дэгъуи щызэутэкли. УзлукIэштыри, къыбдэхъуушири, къылохъулэштыри пшлэрэп. Псэ зыптыхэр Дунэшхом къытехъох, текъыжых. Къэкырэ лъэпкхэрэ ащ фэдэх. Тхъэ льаплэм илэмырышухэм тясэжъыгъэу – тащищ. Акъыл зилэм щылагъэр сакыныгъэр хэлхэмэ, шыкур! Мамырныгъэр – щыэнагъыгъ, Тхъэ льаплэм исэламышу. Шум уфэлэжъэшумэ, ичилапхэе евутымэ, гъогу мафэ урьиклон, лъеуж дахи къэбгъэнэн. Джэнэт льаплэм уфэклон! Зэклэми тиэр зы гъашэими, тигъогупхэр зэфэшхъафых. Ахэр зэфэшхъафми, тызэклужьэр зы чыпл.

ХҮҮТ Сар.

Усэхэр

Зигъогу мафэм фэгуши

Гъогу зэблэкхэр мымаклэу, Гъогу зэхэкхэр къебэклэу, Зытехъащтыр мыпсынкіэу, Гъогурыктор ежъагъ.

Иежъаплэ зэгъоклэу, Хэклорыкіэу – ныбжыхыкіэу, Ежъ фэдабэр зэблэкы, Ягъогупэ хагъэкы.

Чэщи мафи іэклэкы, Къини тхъагъуу пэклэкы. Игъогу ныкъуу хэкъыгъ. Икъэнагъи мыпсынкі.

Иильэсхэр шлоклэкіэу, Игогуанэ темыкіэу, Гъэшэ гъогур мынеклэу, Гъогурыктор къэпшьыгъ.

Гъогу зэнйбжыхыр – Ныбжыхым ышхъван. Гъогу къурпэнхыр – Ныбжыхым итыркыу.

Зигъогупэ зэфэдэр – зэгъус. Зигъус зильаплэр рэхъат.

Зигъогу зафэм фэупс.

Зигъогу мафэм фэгупс.

Гупсэныгъэр хэти ерэ! Жыгыги, ныбжыхыкы тызэмыйгъуу, Тызэрхыкторэр зы чыгу, Тызэклурэр зы чыпл.

Шугъэм ытамэ зэклэсщымэ...

Шугъэм ытамэ зэклэсщымэ, Сипшынэ макъэ къетлупш. Щыэнагъэм ижъ фэбэ-иэшү Сильээго нэфы сирещ.

Мэкъэмэ дахэр сихымэп, Жыы шъэбэ иэшлур сильеп, Цыфыпсэ льаплэм ыльапсэх, Нэфыль нэбзыуу сапапль.

Нэпльэгъу фабэр сибаеу, Ныбджэгъу гуклэгъумэ сафаеу,

Симэфэ нэфхэр зэлъэкү, Дунай дэхшхом сищэкү.

Къыхэкы сиульэбабэу, Слэклэкыри зи арымырэу, Сфэлъэкы зи сымыонэу, Сэлгүгэр – сымыгъэунэу.

Къыхэкы гуклэгъур маклэу, Шхъэнэкыым гур ыунеклэу, Къыхэкы гумэк мымаклэм Гупшисэм уригъэшсэу.

Джащыгъум, псы хыдээ-псыдзэм – Инэпкы лъагэ утет. Тхъэ льаплэм илэмырышукэ – Сакыныгъэ къызыгъэхъаф!

Шугъэм ытамэ зэклэсщымэ, Сипшынэ макъэ къетлупш. Щыэнагъэм ижъ фэбэ-иэшү Сильээго нэфы сирещ.

Угу фабэ о къисэптышт

Пчыхъэ гухахъор нэхъой, Тхъэм илэмырхэр тихъой.

Жъогъо быныбэр мэжъыу, Яорэд дахэ сежъыу.

Класэхэр зэлъэлэсъжы, Мазэр зэпэнэфыжы. Ашъхагъы щхыпцлэу къыщесы, Зызкыуигъэбэльхъэрэр – пщэс.

Клэлэгү къабзэр къэубзэ, Гущылэ фабэр къылозы. – Мээ нэфынэр остына? – Жъугъор къыпфесхыхына?

– Мээ нэфынэр уитынэп. – Жъугъори къыпфехыхынэп. – Ахэр Тхъэшхом итынхы, – Дунаем щызэдтих.

– Адэ сида остыщтыр? – Сида узгъэгушоштыр? – Угу фабэ о къысэптышт. – Тын льаплэм сиғэгушошт.

Зиуахътэ къэрэр къэльагъо: Къыкльгү тигъэм ильагъо. Ибзийхэр къыреклутэхы, Тимэфэ нэф тфегъэдахэ.

ХҮҮТ Сар.

къ. Адэмий.

Уц шлоим зеушъомбгъу

Шышхъэум и 16-м къыщегъэжъагъэу амброзилем земигъэушъомбгъуу гъэзэгъэ республике Межведомственнэ комиссием дэкыгъохэр зэхещэх. Цыфым зиягъэ езыгъэкыре уц шлоу амброзилем пэшүеклөгъэнэм тофхъабзэр фэгъэхъыгъ.

Республикэм ирайонхэмэр икъалэхэмэр лэжыгъэ къызщаагъэкхэрэ чылыпхэр комиссием хэтхэм къаплъхъагъэх. Улъэкунхэм къызэрхъэлъэгъэгъэм, амброзиер къызыщыхыре чыплэ 68-рэ къыхагъэшыгъ. Уц шлоир къызыщыхыре агъаунэфыгъэ чыгу яххэр зиехэм а укъоныгъэр дагъэзыхъынэм фэш мэфи 10 пальэр аратыгъ.

Адыгэ Республикэм мэку-мэшымкіэ

и Министерствэ ипресс-къулыкыу къызэриорэмкэ, а пальэр тешлэу зичыгу зымыгъэзбазгъэм епхыгъэ къэбарыр ветеринар ыкы фитосанитар улъэкунхэмкэ Федеральнэ къулыкыум икутамэу Кыблэ шольтырым щылэм агъэхъышт. Шъугу къэдгъэкыжын, УФ-м мэку-мэшымкіэ и Министерствэ ышыгъэ унашьом тетэу амброзилем игъэклодын икъоу пымылтыгъэхэм административнэ пшэдэкъижь атыралхъашт.

Искусствэр — тибаинигъ

ЗЭГҮҮНЭГҮХЭМ ЯПЧЫХҮЭЗЭХАХ

Пшызэ къералыгъо академическэ къэзэк хорым икъэшьокло купрэ Адыгэ Республикаим и Къералыгъо академическэ къэшьокло ансамблэу «Налмэсымрэ» зэгүусехэу непэ концерт Мыекуапэ кышатыщ.

Дунаим щызэлъашхэрэ къэзэк хорымрэ «Налмэсымрэ» ныбджэгъунигъэ зэдиря, зэлъекло. Концерт зэхэтхэр Урысыем икъалхэм бэрэ къащатыщ.

— Мыекуапэ щыклошт ныбджэгъу пчыхъэзэхахъэр федеральнэ йофхъабзэхэм ашыщ, — кытиуагъ Адыгэ Республикаим и Къералыгъо академическэ къэшьокло ансамблэу «Налмэсым» ихудожественнэ пащэу, Урысыем, Абхазым, Пшызэ язаслученен артистэу, Адыгэ Республикаим инароднэ артистэу

Хъоджэе Асплан. — Зэхахъэм къэшьуаклохэр архы хэлэжъэштхэр. Къашьом ыбзэкэ искуствэм ибайнигъэ къедгэлэгъошт.

Лъэпк шэн-хабзэхэр, тарихыр, ансамблэхэм якъэшьуаклохэм яшьушащэм ядхагъэ концертым щытпэгъущтых. Ныбджэгъунигъэу зэдирялер щыэнгъэм зэрэшчлэгэйкүатэрэм тегъэгушо. Адыгейимрэ Краснодар краимрэ якъелцыклю ансамблэхэм Пшызэ къэзэк хорымрэ «Налмэсымрэ» щысэ атырахы, ягуапэ ахэри концертым елтыштых.

ДЗЮДО

ГЪЭМЭФЭ ЗЭХАХҮЭХЭР АШЫГҮУПШЭЩХЭП

Адыгэ Республикаим дзюдомкэ испорт еджаплэу Кобл Якъубэ ыцэ зыхырэм 2008 – 2009-рэ ильэсхэм къехъугъэ калэхэр щызэнэкъокъугъэх.

Еджаплэм изэлхүгъэ зэлукэгъухэм республикэм щаплугъэхэр ахэлжъягъэх. Яонтэгъугъэхэм ялтыгъэу бэнэклүү 7-мэ аперэ чылгэхэр къыдахыгъэх.

Къэрэбэш Заур, кг 34-рэ, тренерыр Евгений Демченко.

Ацуумыжъ Ринат, кг 38-рэ, тренерыр Нэгъуцу Азэммат. Султлан Салбый, кг 42-рэ, зыгъасэрэр Хыдзэл Мурат. Бэгъ Астемир, кг 46-рэ, зыгъасэрэр Гъомлэшк Алый. Джарыимэ Ибрахым, кг 50, тренерыр Ацуумыжъ Заур. Хъа-

бэхъу Салбый, кг 55-рэ, тренерыр Хъабэхъу Адам, Шъэумэн Якъуб, кг 55-м къехъу, зыгъасэрэр Нэгъуцу Азэммат.

Аперэ чылгэхэр къыдэзыхыгъэхэр Тэхъутэмыкъуае, Афынсыпэ, Псэйтыку, Нэчэрэзье,

Пэнэхэс, Пэнэхжыкъуае ашеджэх.

— Тренер-къелэгъаджэхэм, бэнаклохэм лъэшэу тафэрэз, — кытиуагъ зэнэкъокъум изэхэшкло куп хэтэу, Адыгэ Республикаим дзюдомкэ испорт еджаплэу Кобл Якъубэ ыцэ зыхырэм ипашу, Адыгэ Республикаим изаслучженэ тренерэу Бастэ Сэлымэ. — Еджаклохэм языгъэ-псэфыгъо мафэхэм бэнаклохэр зэнэкъокъум дэгъо фагъэхъазырыгъэх. Клэлэеджаклохэм ялээлэсэнгъэ хагъэхъоним фэшл шынкабэ къагъотыгъэу сэлъыте.

Хагъэунэфыкъихэрэ чылгэхэр къыдэзыхыгъэхэм афэгушуагъэх, медальхэр, щытхуу тхылхэр аратыжыгъэх.

Зэнэкъокъум еджэклүү 120-рэ хэлэжъагъ. Тренерхэр, бэнаклохэр дзюдом, еджэнэх афэгъэхъигъэу гүшүлэгъу зэфхъугъэх. Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэр зэрагъэ-къуагъэхэм, ильэсикэе еджэгъум мурадэу ялэхэм, нэмэклхэм атегушигъэх. Нэлээпль сурэтхэр атырахыгъэх.

Сурэтхэм итхэр: хагъэунэфыкъирэ чылгэхэр къыдэзыхыгъэхэр, зэхэшаклохэр.

Гандбол

ЗЭНЭКЪОКЪУР РАГЬЭЖЬАГЬ

Урысыем гандболымкэ ибзыльфыгъэ командахэрэ суперлигэм хэтхэм 2021 – 2022-рэ ильэс зэнэкъоукъур рагъэжьагь.

КІЭУХХЭР

Ап ит команди 6-мэ яешэгъухэм кіэухэу афэхъугъэм шъущытэгъуазэ.

«Кубань» Краснодар – «Ростов-Дон» Ростов-на-Дону — 26:27, ЦСКА Москва – «Астраханочка» Астрахань – 28:23, «Звезда» Звенигород – «Лада» Тольятти – 33:33.

Мыекуапэ иклубэу «Адыифыр» Іоныгъом и 11-м «Луч» Москва тикъалэ щылуклэцт.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбий.

Зэхээшагъэр ыкъи къыдэзьгъэхъэрэ:
Адыгэ Республикаим лъэпк Йофхэмкэ, Икъыб къэралхэм ашы-псэурс тильэпкэгъухэм адьырээ зэхъи-нигъэхэмкэ ыкъи къебар жуугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм къалихырэ А4-кэ заджэхэр тхъапхэу зипчъагъэх 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр 12-м нахь цыкунзу щытэп. Мы шапхъэхэм адимиштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкегъэжокъых.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысы Федерацем хэутын Йофхэмкэ, телевидение-хэмкэ ыкъи зэлтын-Иссык Иамалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ Чылгэ гъэрэшшап, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкімкіи пчыагъэр
4485
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1820

Хэутынм узчи-кіэтхэнэ щыт уахтэр Сыхытэр 18.00
Зыщыхаутыгъэр уахтэр Сыхытэр 18.00

Редактор шъхьаэм ишъярхъэр зыгъэцаклэр
Мэшлікъ С. А.
Пшэдэкынгъижъ зыхырэ секретары
Хъурм Х. Х.